

MISIRDA DANABURNU
***Gryllotalpa gryllotalpa* (L.)**
(Orthoptera: Gryllotalpidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Oldukça iri ve uzun olan Danaburnu [*Gryllotalpa gryllotalpa* (L.)] erginlerinin boyu 4–5 cm kadar olup genel görünüşleri esmer veya koyu kahverengidir. Vücudun alt kısmı ise sarımsı renktedir. Baş küçük ve konikçe; petek gözler iri, siyah ve belirgindir. Antenler kıl gibi ve 120 segmentten meydana gelmiştir. Vücudun en geniş kısmı olan pronotum büyük, oval, sert ve üzeri kadife görünümünde ince tüylü ve daha koyu renklidir.

Üst kanatları kısa yuvarlakça, saydam ve esmer renktedir. Kanat damarları koyu renkli ve belirgindir. Alt kanatları uzun ve saydam olup yelpaze gibi kendi üzerlerine katlanmıştır. Alt kanatları vücut boyunca uzanırlar ve uçları arkadan 2 kuyruk gibi sarkar (**Şekil 61**).

Kazıcı tipteki ön bacakların bütün bölümleri kalın ve kuvvetlidir. Orta bacaklar diğer bacaklara nazaran daha zayıftır. Arka bacakların iç-üst tarafında az çok belirli aralarla sıralanmış 4–5 ya da 6 adet büyük diken bulunur. Vücudun sonunda, üzerinde uzun ve seyrek kıllar bulunan bir çift uzantı vardır. Nimfler daha açık renklidir, kanatları gelişmemiştir. Yumurtalar 2–3 mm uzunlukta, oval ve beyazımsı sarı renklidir.

İlkbaharda toprak sıcaklığının artışı ile birlikte ergin ve nimfler aktif duruma geçerler. Çeşitli böcekler ve bitkilerin toprak altı bölümleri ile beslenmeye başlarlar. Mayıs veya haziran ayında dişiler toprağın 10–20 cm derinliğinde topraktan oluşturdukları 2–3 yuvaya yumurtalarını bırakırlar. Bir dişi her yuvaya 100–300 adet olmak üzere, yaşamı boyunca ortalama 400 kadar yumurta bırakır.

Yumurtalar 2–3 haftada açılır. Çıkan nimfler bir kaç hafta yuvada bekledikten sonra dağılırlar. İki veya üç gömlek değiştirdikten sonra sonbaharda toprağın derinliklerine inerek kışlamaya çekilirler. İlkbaharda tekrar aktif duruma geçerler. Yaz aylarında 4. ve 5. gömlek değişiminden sonra sonbaharda ergin duruma gelirler. Bu zararlı iki yılda bir döl verir.

Şekil 61. Danaburnu ergini

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Ergin ve nimfler toprak içerisinde galeri açarken rastladıkları her türlü bitkinin toprak altı bölümlerini tahrip etmekte, özellikle fidelik ve bahçelerin başlıca sorunu olmakta ve sulanan topraklarda bazen çok önemli zararlar yapmaktadırlar. Tohum yataklarını bozdukları gibi çimlenmekte veya büyümekte olan genç mısır fidelerinin köklerini tahrip etmektedir. Zarar şekli Bozkurt zararı ile karıştırılır. Bozkurt zararından farkı, bitkinin köklerinde kesilen yerin saçaklanmasıdır, ayrıca toprak yüzeyine yakın açtıkları galerilerden de kolayca tanınırlar. Yoğun oldukları yerlerde mısır tarlalarının yer yer boş kalmasına neden olmaktadır.

Danaburnu ülkemizin hemen hemen her tarafında yaygın durumdadır.

3. KONUKÇULARI

Danaburnu polifag bir zararlıdır. Mısır, çeltik, buğday, sebzeler, ayçiçeği, tütün, pamuk, bazı süs bitkileri, meyve ve orman fidanları başlıca konukçularıdır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Ülkemizde belirlenen doğal düşmanları olmamakla beraber bazı kuşlar; ergin ve nimflerle beslenmektedirler.

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

Danaburnu ile mücadelede, zararlı ile bulaşık tarlaların belirli yerlerinde küçük gübre yığınlarının yapılması ve soğuk kış günlerinde açılması ile buradaki ergin ve nimflerin soğuktan ölmesi, danaburnu popülasyonunu azaltır.

5.2. Kimyasal Mücadele

5.2.1. İlaçlama zamanı

Kimyasal mücadelede mısırın erken helezon döneminin sonuna kadar, zararlıının görüldüğü tarlalarda, sıraya ekimde ise 3 m'lik sıra üzerinde 3-4 adet kesik bitki olduğunda, küçük alanlarda zehirli kepekli yem uygulaması yapılır.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan "Bitki Koruma Ürünleri" kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünlerinden biri ile ilaçlama yapılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

Zehirli kepekli yem el ile bitki kök diplerine bırakılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

Zehirli kepekli yem hazırlamak için, kepek ve ilaçlar birbiriyle iyice karıştırılır. Karışıma, 10 kg kepeğe, 500 g toz şeker veya pekmez ilave edilir ve hamur halini almayacak oranda su ile nemlendirilir. Toprağın tavında olduğu bir zamanda, zehirli kepekli yem uygulanması iyi sonuç verdiği için, yağmurdan veya sulamadan sonra, hazırlanan kepekli yem 5-6 kg/da gelecek şekilde akşamüzeri bitki diplerine bırakılır.

6. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Uygulama yapılan sahada ilaçlama zamanının tespiti bölümünde belirtilen yöntemle göre kesik veya yenik bitki sayımları yapılır. Bu sayım ilaçlamadan 3-5 gün sonra yapılmalıdır. İlaçlama öncesi ve ilaçlama sonrası kesik veya yenik bitki sayıları karşılaştırılarak değerlendirme yapılır.